

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	10
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7.	DENETİM BULGULARI.....	14
8.	EKLER.....	22

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personelin Kadro Unvanları ve İstihdam Şekillerine Göre Dağılımı	5
Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması	6
Tablo 3: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması	7
Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	7
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	7
Tablo 6: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	8

KISALTMALAR

BKMYBS	Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
GETAT	Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TÜSEB	Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
TÜSKA	Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü
TÜSPE	Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nin Yer Aldığı Taşınmazın Hukuki Durumunun Belirli Olmaması
2. Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü'nün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi
3. İptal Edilen Projelerle İlgili Bazı Yaptırımların Mevzuatta Düzenlenmemiş Olması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), 19.11.2014 tarih ve 29187 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kurulmuştur.

09.07.2018 tarih ve 30473 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 6569 sayılı Kanun’un teşkilat ve personel yapısına ilişkin maddeleri ilga edilmiş olup, bu maddelere ilişkin hususlar, 15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 663 ila 678’inci maddelerinde yeniden düzenlenmiştir.

TÜSEB’ in görevleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 666’ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre görevleri şunlardır:

a) Cumhurbaşkanının sağlık bilimi ve teknolojileri konusunda aldığı kararları uygulamak veya bu kararların uygulanmasında eşgüdüm sağlamak.

b) Ar-Ge yapmak, Ar-Ge’lere malî ya da bilimsel destek sağlamak, bunları koordine etmek, teşvik etmek, izlemek, bu amaçla program ve projeler geliştirmek.

c) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından Ar-Ge’lerin yapılmasını veya yaptırılmasını sağlamak, bunları desteklemek, teşvik etmek, işbirliği yaparak ortak projeler yürütmek.

ç) Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişme, buluş ve yeniliklerin sağlık hizmetlerinde kullanımına ve yaygınlaştırılmasına, toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge yapmak ve/veya yaptırmak, bu maksatla Ar-Ge merkezleri ve ihtiyaç duyulan diğer birimleri kurmak veya kurdurmak.

d) Ar-Ge sonucu üretilen veya geliştirilen aşı, ilaç, tıbbi cihaz ve ürün ile teşhis ve tedaviye yönelik teknik ve yöntemlerin üretimini, tanıtımını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını sağlamak, bu maksatla ilgili sektörlerle işbirliği ve ortaklıklar yapmak; elde edilen çıktıların ticari değere dönüştürülmesini ve bu alanlardaki girişimciliği desteklemek; Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde hibe niteliğinde ve/veya geri ödemeli destekler vermek ve ön ödemede bulunmak; Bakanın onayı üzerine bu amaçlarla

yurt içinde ve/veya yurt dışında şirket kurmak ve/veya kurulmuş şirketlere ortak olmak, kurulmuş şirketlerde imtiyazlı pay sahibi olmak.

e) Görev alanına giren hususlarda Bakanlık ve bağlı kuruluşları tarafından talep edilen işleri Yönetim Kurulu kararı ile yapmak veya yaptırmak.

f) Bakanlık bağlı kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve özel kesim ile işbirliği içerisinde sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon kurallarının belirlenmesinde Bakanlığa bilimsel katkı sağlamak, sağlık hizmetlerinin akreditasyonu hariç olmak üzere Türk Akreditasyon Kurumuna ilişkin Bölümün hükümleri saklı kalmak kaydıyla ulusal ve uluslararası düzeyde sağlık kuruluşlarını akredite etmek, uluslararası ve bölgesel akreditasyon birlikleri ve örgütleri ile diğer ülkelerin akreditasyon kuruluşlarıyla karşılıklı tanıma anlaşmaları yapmak.

g) Teşhis ve tedavi standartlarının oluşturulmasına ve yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak Ar-Ge yapmak veya yaptırmak.

ğ) Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişmelerin uygulamaya aktarılması, Ar-Ge'nin özendirilmesi maksadıyla seminer, sempozyum, kurs, konferans ve benzeri etkinlikler ve sertifika ile değerlendirilecek eğitim ve öğretim programlarını düzenlemek ve uygulamak.

h) Görev alanına giren faaliyetlerle ilgili danışmanlık hizmeti vermek ve görüş bildirmek.

ı) Fikri mülkiyet haklarını koruyacak ve geliştirecek şekilde ulusal ve uluslararası literatür ve patentleri takip etmek, yeni patent başvuru alanlarını keşfetmek ve gerçekleştirmek, araştırmacılar adına bu süreçleri gerektiğinde karşılıksız olarak yürütmek, fikri haklar, lisans ve bilgi aktarımı amacıyla girişimlerde bulunmak, satın almak, satmak ve ortaklık yapmak.

i) Uluslararası kurum ve kuruluşların sağlık bilim ve teknolojisi alanındaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek yayımlamak, görev ve faaliyet alanı ile ilgili yayınlar yapmak.

j) Bilim insanlarının ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller ve burslar vermek, öğrenim sırasında ve sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerine yardım etmek.

k) Bu Bölüm ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla teknopark, kuluçka merkezi, teknoloji merkezi, teknoloji transfer ofisleri, proje geliştirme ve bilgi aktarım merkezleri, bilim merkezi, bilim parkı ve benzerlerini kurmak ve bu amaçla faaliyet gösteren üniversiteleri desteklemek, destek programları oluşturmak, işbirliği ağları ve kümelenme faaliyetlerini desteklemek, proje pazarı, bilim fuarı, yarışma ve benzeri etkinlikleri düzenlemek ve desteklemek, ödül ve teşvik ikramiyesi vermek, Yönetim Kurulu tarafından

belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde teminatlı veya teminat alınmaksızın hibe ve/veya kredi olarak sermaye desteği vermek ve ön ödemede bulunmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Teşkilat Yapısı

TÜSEB' in ilgili olduğu bakanlık Sağlık Bakanlığıdır. TÜSEB kamu tüzel kişiliğini, bilimsel ve idari özerkliği haiz, özel bütçeli bir kamu kurumudur. Merkezi İstanbul'dadır. TÜSEB bünyesindeki Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü (TÜSPE), 25.03.2017 tarih ve 30018 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı (2017/9860) ile kurulmuş olup merkezi Ankara'dır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 665'inci maddesi ile Yönetim Kuruluna farklı illerde enstitüler, araştırma merkezleri ve benzeri birimler açma; merkezin ve mevcut birimlerin yerini değiştirme yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede; Yönetim Kurulunun 12.12.2019 tarihli toplantısında; merkezin Ankara'ya taşınmasına, TÜSEB bünyesinde Sağlık Verileri Araştırma ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü ile Türkiye Aşı Enstitüsü'nün kurulmasına karar verilmiştir.

TÜSEB, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 666'ncı maddesinde yazılı görevlerini aşağıda sayılan organları vasıtasıyla yürütmektedir:

Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Bakanın başkanlığında; Bakan Yardımcısı, Başkan, Bakan tarafından seçilecek iki üye, Yükseköğretim Kurulundan iki üye ile Başkanın seçeceği iki enstitü başkanı olmak üzere toplam dokuz üyeden oluşur. Seçilen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Başkanlık Teşkilatı

Başkanlık; Başkan, Genel Sekreterlik ve Başkana bağlı olarak faaliyet gösteren enstitülerden oluşur.

Genel Sekreterlik

Genel Sekreterlik; TÜSEB' in idari, mali, bilgi sistemleri, hukuk ve diğer destek hizmetlerini yürütmek üzere kurulacak birimlerden oluşur. Bu birimler ilgili kurumların görüşü üzerine, Yönetim Kurulunun onayı ile Başkanlıkça çıkarılan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmelik'le belirlenmiştir. Genel Sekreter, verilen görevlerin yerine getirilmesinden Başkana karşı sorumludur.

Genel Sekreterlik; TÜSEB' in ve Başkanlığın idari, mali, bilgi sistemleri, hukuk ve diğer destek hizmetlerini yürütmek üzere aşağıdaki birimlerden oluşur:

- a) Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı,
- b) Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanlığı,
- c) Dış İlişkiler Daire Başkanlığı,
- ç) Bilgi Sistemleri ve İstatistik Daire Başkanlığı,
- d) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı,
- e) Hukuk Müşavirliği,
- f) Basın ve Tanıtım Müşavirliği,
- g) Özel Kalem Müdürlüğü.

TÜSEB Bünyesindeki Enstitüler;

- a) Türkiye Kanser Enstitüsü,
- b) Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü,
- c) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü,
- ç) Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü,
- d) Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü,
- e) Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü,
- f) Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü,
- g) Türkiye Sağlık Verileri Araştırma ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü,
- h) Türkiye Aşı Enstitüsü.

İnsan Kaynakları

TÜSEB'e 6569 sayılı Kanun'a ekli mülga (1) sayılı cetvelde toplam 400 adet muhtelif unvanlarda işçi kadrosu ve ayrıca 696 sayılı KHK kapsamında 3 adet güvenlik görevlisi kadrosu ve 17.05.2021 tarihli ve 2021-235 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin EK 28'inci maddesine göre 15 hizmetli kadrosu ve 25 koruma ve güvenlik görevlisi kadrosu olmak üzere toplam 443 kadro ihdas edilmiş olup, bu kadroların 99'u dolu, 344 adedi ise boştur.

22.12.2021 tarihli ve 4955 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin EK 28'inci maddesine göre 01.01.2022 tarihinde geçerli olmak üzere çeşitli unvanlarda 500 kadro daha ihdas edilmiştir.

İstanbul'da geçici görevli personel dâhil bir Başkan, iki Enstitü Başkanı olmak üzere toplam 111 personel görev yapmaktadır. TÜSEB' in Ankara/Mamak'ta bulunan Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nde 3'ü Enstitü Başkanı olmak üzere, toplam 52 personel görev yapmaktadır.

Ayrıca TÜSEB ile Erciyes Üniversitesi Aşı Araştırma ve Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi işbirliğinde devam eden Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi Virüsünün Epidemiyolojisi, Moleküler Karakterizasyonu, Antijen ELISA Geliştirilmesi ve Koruyucu Aşı Çalışmalarını yürütmek üzere TÜSEB' in 1 personeli Kayseri ilinde görev yapmaktadır.

696 sayılı KHK kapsamında Başkanlıkta sürekli işçi kadrosunda görev yapan 2 güvenlik personeli İstanbul ilinde, 1 güvenlik personeli ise Ankara ilinde görev yapmaktadır. 7 güvenlik ile 4 temizlik personeli geçici olarak İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünden İstanbul'da, 6 güvenlik görevlisi ise Ankara İl Sağlık Müdürlüğünden geçici görevlendirme ile Ankara'da görev yapmaktadır.

17.05.2021 tarihli ve 2021-235 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin EK 28'inci maddesine göre istihdam edilen 6 adet hizmetli personel Ankara Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nde, 8 adet hizmetli personel ise İstanbul'da görev yapmakta olup, TÜSEB bünyesinde 2021 yılı Aralık ayı itibariyle 164 personel görev yapmaktadır.

TÜSEB personelinin kadro unvanlarına ve istihdam şekillerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

Tablo 1: Personelin Kadro Unvanları ve İstihdam Şekillerine Göre Dağılımı

Fiili Çalışan Personelin Unvanlara Göre Dağılımı					
Kadro Unvanı	Kadro Adedi	Sözleşmeli	Boş	Görevlendirme	Fiili Çalışanlar Toplamı (Görevlendirme Dâhil)
Başkan	1	0	1	1	1
Başkan Yardımcısı	2	0	2	0	0
Enstitü Başkanı	6	0	6	6	6
Genel Sekreter	1	0	1	0	0
Akademisyen (Profesör ve Doçent)	60	0	60	7	7
Araştırmacı (Doktora derecesine sahip)	90	2	88	9	11
Uzman (Yüksek Lisans derecesine sahip)	120	15	105	8	23
İdari, Teknik ve Sağlık Personeli	120	66	54	17	83
Güvenlik ve Temizlik Personeli	43	16	27	17	33
Toplam	443	99	344	65	164

1.3. Mali Yapı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Özel Bütçeli Diğer Kurumlar cetvelinde yer alan bir kamu idaresidir. TÜSEB' in bütçesi, bir yıllık kaynak ve kullanım tahminleri ve gerçekleştirmelerinden oluşur ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından hazırlanır. TÜSEB bütçe kullanımlarını; personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımları, diğer cari harcamalar, cari transferler, sermaye giderleri ve sermaye transferleri oluşturmaktadır.

TÜSEB faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 175.639.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir.(08 Borç Verme bütçe tertibindeki 1.100.000,00 TL 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer almamakta olup ilgili tertip ve ödenek Kurumun talebi doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından yıl içerisinde eklenmiştir.)Yıl içerisinde yapılan ekleme ve düşme işlemlerinden sonra toplam bütçe ödeneği 182.521.669,00 TL olmuş, 2021 yılı sonu itibarıyla bu ödenekten 108.148.871,48 TL harcama gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Giderlerin Türü	Başlangıç Ödeneği (TL)	Bütçe Gerçekleşmesi (TL)
01 Personel Giderleri	19.605.000,00	9.386.799,68
02 Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	3.699.000,00	1.502.687,33
03 Mal ve Hizmet Alım Giderleri	23.089.000,00	12.665.875,20
05 Cari Transferler	905.000,00	306.526,17
06 Sermaye Giderleri	28.341.000,00	13.917.076,98
07 Sermaye Transferleri	100.000.000,00	69.269.906,12
08 Borç Verme	1.100.000,00	1.100.000,00
Toplam	176.739.000,00	108.148.871,48

2021 yılı bütçe giderlerinin toplam harcama içindeki paylarına bakıldığında; toplam harcamanın; %8,68'lik kısmını Personel Giderleri, %1,39'luk kısmını Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri, %11,71'lik kısmını Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %0,28'lik kısmını Cari Transferler, %12,87'lik kısmını Sermaye Giderleri, %64,05'lik kısmını Sermaye Transferleri, %1,02'lik kısmını ise Borç Verme oluşturmuştur.

TÜSEB' in gelirleri aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Gelirlerin Türü	Planlanan Gelir (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)
03 Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	488.000,00	518.228,32
04 Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	175.151.000,00	86.232.000,00
05 Diğer Gelirler	0	4.881.592,26
Toplam	175.639.000,00	91.631.820,58

2021 yılı için 175.639.000,00 TL gelir planlanmış ancak toplam 91.631.820,58 TL gelir elde edilmiştir. Gelirlerin %94,11'i Hazine Yardımı, %0,57'si Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (Mal ve Hizmet Satış Gelirleri) ve %5,33'ü Diğer Gelirlerden oluşmaktadır.

Kurumun, 2019 - 2021 döneminde; giderleri, aşağıdaki tablolarda belirtildiği üzere, artış seyri izlerken, aynı dönemde gelirlerinde artan/azalan bir seyir izlemiştir.

Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı % [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	9.105.005,28	8.093.697,00	9.386.799,68	-11,11	15,98
SGK Devlet Prim Giderleri	1.361.468,92	1.227.666,00	1.502.687,33	-9,83	22,40
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	978.921,86	12.535.935,00	12.665.875,20	1.180,59	1,04
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	212.362,63	263.618,00	306.526,17	24,14	16,28
Sermaye Giderleri	1.320.777,21	20.940.745,00	13.917.076,98	1.485,49	-33,54
Sermaye Transferleri	0,00	55.975.030,00	69.269.906,12	0,00	23,75
Toplam	12.978.535,90	99.036.691,00	107.048.871,48	663,08	8,09

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	198.898,52	382.295,00	518.228,32	92,21	35,56
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	32.446.000,00	118.379.000,00	86.232.000,00	264,85	-27,16
Diğer Gelirler	2.517.592,41	2.171.269,00	4.881.592,26	-13,76	124,83
Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	35.162.490,93	120.932.564,00	91.631.820,58	243,92	-24,23
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	35.162.490,93	120.932.564,00	91.631.820,58	243,92	-24,23

Dönem faaliyet geliri 78.397.834,26 TL, faaliyet gideri ise 101.262.469,03 TL olan İdarenin, 2021 yılını 22.864.634,77 TL olumsuz faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (TL)	Faaliyet Gelirleri (TL)	İndirim, İade, İskonto Toplamı (TL)	Net gelir (TL)	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu (TL)
101.262.469,03	78.397.834,26	0,00	78.397.834,26	-22.864.634,77

21.09.2021 tarihinde, sağlık ve bilim teknolojileri alanında ileri teknoloji ve inovasyon ihtiyacını karşılamak, yeni ürünlerin üretimini ve var olanların geliştirilmesini sağlamak, araştırmacılara bilimsel ortam temin etmek, bilimsel araştırmalar yapmak, Ar-Ge'lere katkı sağlamak ve Türkiye'nin rekabet gücünü artırmak ve sürekli kılmak amacıyla 15.07.2018 tarihli ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 666'ncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine istinaden; TÜSEB Başkanı'nın teklifi, TÜSEB Yönetim Kurulu Kararı, Bakanlık Makamı Oluru ile 6102 sayılı Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi, 1.100.000,00 TL sermayeli, SBT Sağlık Bilim ve Teknoloji Anonim Şirketi kurulmuştur.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. 5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49'uncu ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir"* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar" ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sıralanmıştır; denetim, bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,

- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür.

Kurumda iç kontrol sistemi çalışmaları 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuatsal düzenlemeler ile rehberler doğrultusunda yürütülmektedir.

Kurumda iç kontrol süreçleri, 29.09.2017 tarihi itibarıyla başlatılarak 16.10.2017 tarihinde "İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu", "İdare Risk Koordinatörü ve Birimlerin Risk Sorumluları" ve "İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu" belirlenmiştir. "*Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*" gereğince Etik Komisyonu oluşturulmuştur. Etik konusunda mevcut durumun tespiti yapılarak personele etik eğitimi verilmiş ve etik sözleşme imzalatılmıştır.

26.01.2018 tarihinde “İç Kontrol Rehberi ve Uyum Eylem Planı”, İç Kontrol Uyum Eylem Planı Yönlendirme Komitesine sunulmuş ancak 15.06.2018 tarihi itibarıyla TÜSEB Başkanı'nın görev süresinin dolması nedeniyle süreç tamamlanamamışsa da, 27.05.2019 tarihinde TÜSEB Başkanı ve Genel Sekreterinin göreve başlaması neticesinde İç Kontrol Yönlendirme Kurul üyeleri ve İç Kontrol Hazırlama Grubu üyeleri yeniden belirlenmiş ve iç kontrol süreçlerinin yeniden başlatılmasıyla, “2020-2021 TÜSEB İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı” hazırlanıp, TÜSEB Başkanlık Makam Oluru ile uygulamaya konularak Kurumun web sitesinde yayımlanmıştır. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

Ancak, Kurum çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla harcama sonrası kontrol görevini de yürütmek üzere oluşturulması gereken iç denetim birimi (Hazine ve Maliye Bakanlığına İç Denetçi görevlendirilmesi için resmi yazı yazılmışsa da) 2021 yılında da oluşturulmamıştır.

Kurum İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, 2020-2021 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanmış ve eylem planı doğrultusunda harcama birimleri ve diğer tüm birimler tarafından çalışmalar yürütülmüştür.

Kurumun 2019-2023 yıllarını kapsayan stratejik planın 5 yıllık tahmini kaynağının ilk 3 yılı orta vadeli mali plandan yararlanılarak, son 2 yılı tahmini olarak belirlenmiştir. Stratejik planda yer alan amaç ve hedeflerin maliyeti bütçe ile ilişkilendirilerek belirlenmiştir.

Ayrıca performans programı da performans esaslı bütçeye uygun olarak hazırlanmış ve “TÜSEB Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi” yayımlanmıştır.

Kamu İç Kontrol Standartlarına göre (Standart 17) kamu idarelerinin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmesi gerekmekte olup, İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu üyelerinin katılımı ile hazırlanan ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üyelerinin görüşleri neticesinde üst yönetici tarafından onaylanan TÜSEB 2020-2021 İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı çerçevesinde bazı faaliyetler gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda:

“İç Kontrol El Kitabı” hazırlanarak tüm personele dağıtılmış ve ayrıca 2021 yılı Hizmet İçi Eğitim Programı kapsamında iç kontrol eğitimi gerçekleştirilmiştir. Yıl içerisinde düzenli aralıklarla toplantılar yapılmış ve “İç Kontrol Broşürü” hazırlanarak tüm personele dağıtılmıştır.

Kurumun 2019-2023 yıllarını kapsayan Stratejik Planında yer alan misyon ve vizyonu tüm personele tebliğ edilerek duyurulması sağlanmış ve Kurumun misyon ve vizyonu web sitesinde yayınlanmıştır.

Kurum kadro/pozisyonlarına istinaden tüm birimlerde görev yapan personel için “*Görev Tanımı Oluşturma Formu*” hazırlanmış, yetki ve sorumluluklar belirlenerek personele tebliğ edilmiştir.

“*TÜSEB 2021 yılı Organizasyon Rehberi*” hazırlanarak tüm birimlere dağıtılmış ve personele tebliğ edilmiştir.

“*Hassas Görev Envanter Formu*” birimler tarafından doldurulmuş ve ilgili personele tebliğ edilmiştir.

Kurumun her bir biriminin faaliyetlerine yönelik iş adımlarını gösteren “*İş Süreçleri Tanımlama Formları*” hazırlanarak ana süreç, süreç, alt süreçlere istinaden iş akış süreçleri belirlenerek personele tebliğ edilmiştir.

Amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek riskler “*Risk Belirleme ve Kontrol Faaliyetleri Formu*” nda tanımlanmış ve tanımlanan risklere yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmiş ve amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek riskler belirlenerek Risk Envanteri oluşturulmuş ve Risk Haritası çıkarılmıştır.

TÜSEB 2020-2021 İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı çerçevesinde sorumlu birimler tarafından yürütülen faaliyetler raporlanmış, izleme ve değerlendirme çalışmaları tamamlanarak Başkanlık Makamının 21.11.2021 tarihli Olur’u ile TÜSEB İç Kontrol Değerlendirme Raporu hazırlanmış ve üst yöneticiye sunulmuştur.

2021 yılı İdare Faaliyet Raporu hazırlanarak Kurumun resmi internet sitesinde zamanında yayınlanmışsa da, Performans Programı resmi internet sitesinde zamanında yayımlanmamıştır.

Bu itibarla, 2020 yılıyla karşılaştırıldığında 2021 yılında iç kontrol süreçlerinin daha etkin ve etkili biçimde sürdürülmesi amacıyla önemli bazı adımlar atılmışsa da;

İdarenin, yönetim kadrosundaki eksiklikler, muhatap olunan diğer kamu idarelerinin gerekli adımları atmamış olması ve Kurum içi bazı idari prosedürlerin sonuçlandırılmaması nedeniyle iç kontrol sistemini tam olarak işlevsel hale getiremediği ve bu sistemin kurulmasına ilişkin çalışmaların devam ettiği anlaşılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nin Yer Aldığı Taşınmazın Hukuki Durumunun Belirli Olmaması

İdarenin, 2017 yılından itibaren hizmet binası olarak kullandığı Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nin yer aldığı taşınmazın hukuki durumunda belirsizlik bulunmaktadır.

Mamak Belediyesi, Belediye Meclisinin 06.01.2013 tarih ve 74 sayılı kararı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrasının kendisine verdiği yetkiye dayanarak, Ankara ili Mamak İlçesi Küçükkayaş İmar Mahallesinde bulunan 51927 ada 3, 4 ve 5 parseller ile 52215 ada ve 1 parsel üzerinde bulunan taşınmazını, Sağlık Bilimleri Yüksek Teknoloji Araştırma Vakfına (üniversite yapımı için) 25 yıllığına bedelsiz olarak tahsis etmiştir.

Belediye tarafından söz konusu taşınmazın tahsisi ile ilgili olarak İçişleri Bakanlığından onay alınmış ve Vakıf lehine yapılan söz konusu tahsis işlemi 12.06.2013 tarihinde tapu kayıtlarına da tescil edilmiştir.

Vakıf ile yapılan bir protokol kapsamında bahsi geçen taşınmaz üzerine Dışkapı Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından sözleşme tarihi 18.02.2014, geçici kabul tarihi 10.10.2015 ve sözleşme bedeli 7.029.000,00-TL olan bir araştırma merkezi hizmet binası yaptırılmıştır.

Ancak, 15.07.2016 tarihinden sonra adı geçen Vakfın tüzel kişiliğine son verildiğinden, aynı taşınmazlar Mamak Belediyesi tarafından 31.07.2017 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Diğer kuruluşlarla ilişkiler*" başlıklı 75'inci maddesindeki,

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

..." hükme uygun olarak, Sağlık Bakanlığına (Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesine) 25 (yirmibeş) yıllığına bedelsiz olarak tahsis edilmiş ve bu işlem de tapu kayıtlarına derç edilmiştir.

TÜSEB'in 19.07.2017 tarih ve 768 sayılı yazısına karşılık olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından Müsteşar imzasıyla gönderilen 21.07.2017 tarih ve 19896031-755-99-987 sayılı yazıda ise; söz konusu taşınmazlar üzerindeki bina ve müştemilatın bahsedilen süre (25 yıla tamamlanacak süre) boyunca TÜSEB hizmetlerinde kullanılması amacıyla tahsisinin uygun görüldüğü, belirtilmektedir.

Yazışmalardan anlaşıldığı üzere; 15.07.2016 tarihi sonrasında adı geçen Vakfın tüzel kişiliğine son verilmiş olmasına ve aynı taşınmazların tahsis, kullanım ve kullandırma vb işlemler bakımından yasal yetki Mamak Belediyesine tekrar intikal etmiş olmasına rağmen, Belediye Meclisinin 31.07.2017 tarihindeki 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesinde yer alan tahsis yetkisini kullanmasından önce Sağlık Bakanlığı tarafından, resmen kendisine tahsis edilmemiş olan bir taşınmazı ilgili kuruluşuna (TÜSEB'e) kullanım amacıyla 21.07.2017 tarihinde "tahsisi" söz konusudur.

Bununla birlikte, 2017 yılından bu tarihe kadar, söz konusu taşınmaz üzerindeki Aziz Sancar Araştırma Merkezi binasının elektrik, su ve doğal gaz giderleri ile güvenlik personeli ihtiyacı söz konusu hastane bütçesinden karşılanmaktadır.

Söz konusu taşınmaz, Mamak Belediyesi adına tapuda kayıtlı olup, Sağlık Bakanlığı'na (adı geçen hastaneye) tahsisli durumda ve fakat TÜSEB kullanımındadır.

Bu duruma rağmen, aşağıda yer alan listede de belirtildiği üzere, TÜSEB yönetimi tarafından muhtelif yapı eklentileri ve diğer bazı harcamalar gerçekleştirilmiştir.

Ankara/Mamak'taki Aziz Sancar Araştırma Merkezinde Yapılan Yapım İşleri:

- Mutfak, bulaşıkhanesi, yemek hazırlık, yemek servis asansörü,
- Peysaj İşleri (çevre aydınlatma, kamera, ilave duvar),
- Nizamiye Binası,
- Güvenlik kapsamında turnike ve ilave kamera sistemi yapılması,
- Üst katın mescit, abdesthane ve depo şeklinde düzenlenmesi.

Ancak bu nevi harcamalar, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmeliğin "*Tahsisiz kullanımlarda harcamalar*" başlıklı 10'uncu maddesindeki;

"(1) Tahsis işlemi yapılması gerektiği hâlde, tahsis işlemi yapılmamış taşınmazlar için, kullanmakta olan kamu idaresi bütçesinden 11 inci maddede belirtilen tazminat ve ecrimisil hariç ödeme yapılmaz.

(2) Ancak; hükümet konaklarında olduğu gibi bir kamu idaresine tahsis edilip birden fazla kamu idaresi tarafından kullanılmakta olan binalarda, hizmet vermekte olan kamu idarelerinin kullanımlarındaki mahallerin küçük onarım ve bakım giderlerine ilişkin harcamalar kullanan kamu idaresince yapılır." hükümlerine aykırılık teşkil etmekte olup;

İşle ilgili ihale/yapım süreçleri başlamadan önce tahsis durumunun değiştirilmesi için Mamak Belediyesi nezdinde gerekli girişimlerde bulunulması, yani tahsisin TÜSEB'e yapılmasının sağlanması ve bu sayede de bu nevi işler ve ihaleler sonrasında yapılacak harcamaların Yönetmelik hükmüne uygun hale getirilmesi gerekir.

Ancak bu yöndeki süreç olumlu sonuçlandırılmadan (taşınmazın tahsis durumu, Kurum lehine değiştirilmeksizin) yapım ihalesi ve sonrasında harcamalar gerçekleştirilmiş ve Kurum kendisine tahsisli olmayan taşınmaz için ihale ve harcama yapmıştır.

Bu itibarla, yukarıda belirtilen harcamaların mevzuata uygun bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için, söz konusu taşınmazın tahsis durumunun netleştirilmesi, yani 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda öngörölmüş olan süreçlerin işletilmesi suretiyle Mamak Belediyesinin yetkili organlarında karar alınması sağlanarak (2019 ve 2020 yılı Sayıştay Denetim Raporlarında da belirtildiği üzere), tahsisin TÜSEB'e yapılmasının sağlanması gereklidir.

BULGU 2: Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü'nün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi

TÜSEB bünyesindeki enstitülerden biri olan Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) Enstitüsünün, 2014 yılından 2017 yılı sonuna kadar geçen sürede herhangi bir faaliyette bulunmadığı, 2018 – 2021 döneminde sadece, Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilen yıllık toplantılarda vekâleten temsil edildiği görölmüştür.

TÜSEB'in kuruluşunu düzenleyen, 26.11.2014 tarih ve 29187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6569 sayılı Kanun'un (703 sayılı KHK'nın 101'inci maddesi mülga olan) 11'inci maddesi ile Başkanlık bünyesinde 6 enstitü kurulmuş (Yönetim Kurulu'nun 12.12.2019 tarihli toplantısında; Sağlık Verileri Araştırma ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü ile Türkiye Aşı Enstitüsü'nün kurulması kararı ile enstitü sayısı 8 olmuştur) olup, bunlar;

- a) Türkiye Kanser Enstitüsü
- b) Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü
- c) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü
- ç) Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü
- d) Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü
- e) Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü

şeklinde sayılmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Geçiş hükümleri" başlıklı Geçici 1'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında "*Bu Kanun ile kurulan enstitülerden Türkiye Kanser Enstitüsü ile Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü altı ay içinde, diğerleri üç yıl içinde faaliyete geçirilir.*" denilerek kurulan enstitülerin faaliyete geçmesi gereken tarihler belirlenmiştir.

Kanıtla dayalı olarak geleneksel ve tamamlayıcı tıbbın, standart tıp ile entegre bir şekilde kullanılmasına hizmet etmek suretiyle; bozulan insan sağlığının düzeltilmesine ve insan sağlığının korunmasına, iyileştirilmesine, rehabilite edilmesine ve de geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla TÜSEB bünyesinde kurulan GETAT'ın bu amaçla geleneksel, tamamlayıcı ve integratif tıp alanlarında disiplinler arası ve çok paydaşlı Ar-Ge çalışmalarını yürütmesi ve/veya desteklemesi hedeflenmiştir.

Yapılan incelemede;

- Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsünün 6569 sayılı Kanun'un yayınlandığı 26.11.2014 tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde hiçbir bir faaliyette bulunmadığı,
- 18.10.2017 tarihinde Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanın vekâleten enstitü Başkanı olarak görevlendirildiği; 25.04.2018 – 24.04.2019 tarihlerini kapsayan dönem için bir idari personelin atandığı,
- Her ne kadar 02.07.2018 tarihli 703 sayılı KHK'nın 101'inci maddesi ile kurumun teşkilat yapısına ilişkin maddeler ve geçiş hükmü mülga olmuş ise de 15 Temmuz 2018 Tarihli ve 30479 Sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Enstitüler" başlıklı 672'nci maddesinde TÜSEB bünyesinde tekrar yer alan GETAT'ın, 2018 – 2019 döneminde sadece, Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilen iki toplantıda (GETAT Başkanlığını vekâleten yürüten) Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanı tarafından temsil edildiği,
- GETAT Enstitü Başkanlığının (Başkanlık görevini vekâleten yürüten Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanı'nın sözleşme süresinin dolması dolayısıyla) 16.10.2020 tarihinden itibaren boş kaldığı ve herhangi bir görevlendirme yapılmadığı

Görölmüştür.

2018, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında İdare bütçesinden söz konusu Enstitü'ye ödenek tahsisinin yapıldığı da göz önünde bulundurulduğunda (yılsonunda tenkis işlemi yapılmış olsa da); gerek 6569 sayılı Kanun'da gerekse 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde yer verilen Enstitünün 5 yıl boyunca tam olarak faaliyete geçirilememiş olması, TÜSEB'in kuruluş amaçlarına ulaşılmasını geciktireceği gibi kamu kaynağının etkili, verimli ve ekonomik kullanımını açısından da risk yaratacaktır.

BULGU 3: İptal Edilen Projelerle İlgili Bazı Yaptırımların Mevzuatta Düzenlenmemiş Olması

Stratejik Ar-Ge Proje çağrısı kapsamında TÜSEB tarafından desteklenen 8594/8977 numaralı proje bütçesinden satın alınan ve iptal kararına istinaden iadesi istenilen dayanıklı taşınırların proje yürütücüsü tarafından zamanında iade edilmediği, mevzuatta bu durumun karşılığı olarak da yaptırım öngörülmediği tespit edilmiştir.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Stratejik Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Yönetmeliğinin “Durdurma, yürürlükten kaldırma ve iptal” başlıklı 11’inci maddesinin,

4’üncü fıkrasında “*Proje yöneticisi/yürütücüsünün kusur veya ihmali sonucunda yürütülemeyeceği anlaşılan projeler kanundaki yetkisine göre Yönetim Kurulu/Başkan kararı ile iptal edilir.*”,

9’uncu fıkrasında “*Yürürlükten kaldırma veya iptal durumlarında proje kapsamında satın alınan dayanıklı taşınırlar ve bunların niteliğine bağlı olarak kalan sarf malzemeleri belirlenen süre içerisinde TÜSEB’e veya TÜSEB tarafından belirlenen ve benzer araştırmalar yapan diğer araştırmacıların hizmetine verilir. Bu durum projenin yürütüldüğü kurum tarafından, talebin yerine getirildiğine ilişkin kanıtlayıcı belgelerle birlikte TÜSEB’e yazılı olarak bilgi verilir.*”

Denilerek, iptal edilen projelerde;

- İptal kararının hangi hallerde ve kimler tarafından alınabileceği,
- Proje kapsamında satın alınan dayanıklı taşınırların/sarf malzemelerinin iade sürecinin nasıl olacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede; 2020-CV-01 COVID-19 Stratejik Ar-Ge Proje Çağrısı kapsamında desteklenen 8594/8977 numaralı projenin, sonuç ve bilimsel raporlarının proje hakemleri ve Değerlendirme Kurulu tarafından yapılan değerlendirmeleri doğrultusunda,

- TÜSEB Başkanı kararı ile 09.07.2021 tarihinde iptal edildiği ve proje kapsamında satın alınan dayanıklı taşınırlar ile kullanılmayan sarf malzemelerinin TÜSEB’e iade edilmesi istenildiği,

- Proje Yönetimi ve Destek Daire Başkanlığının 13.07.2021 tarihli yazısı ile de proje yürütücüsüne alınan iptal kararının bildirildiği ve 16.08.2021 tarihine kadar dayanıklı taşınırlar ile kullanılmayan sarf malzemelerinin TÜSEB'e iade edilmesi gerektiği bildirilmiş olduğu,

Ancak, talep edilen tarihte proje yürütücüsü tarafından söz konusu taşınımın iade edilmediği görülmüştür.

Stratejik Ar-Ge projelerinin başvuru, değerlendirme, destek, teşvik, izleme ve sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esasların belirlendiği Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Stratejik Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Yönetmeliğinde, projenin iptali halinde izlenecek yöntem yukarıda anılan 11'inci madde ile düzenlenirken, projenin iptal kararına istinaden iadesi istenecek dayanıklı taşınırların/sarf malzemelerinin proje yürütücüsü tarafından zamanında iade edilmediği durumlarda uygulanacak yaptırımın ne olacağına ile ilgili bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Mevzuatta bu durumun düzenlenmemiş olması, proje yararlanıcısının inisiyatifine bağlı olarak iade talebinin nihayetleneyeceği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Nitekim, bulgumuza konu olan projede, yürütücüye, proje kapsamında alınan dayanıklı taşınırları/sarf malzemelerini 16.08.2021 tarihinde TÜSEB'e teslim etmesi bildirildiği halde 15.11.2021 tarihinde teslim edilmiştir. Bu gecikmeye rağmen proje yürütücüsüne herhangi bir yaptırım öngörülmemiş olması, geç teslim edilen sürede kamu kaynağının ya yetkisiz kullanımına ya da atıl halde bekletilmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, Stratejik Ar-Ge Proje çağrısı kapsamında TÜSEB tarafından desteklenen projelerden iptal kararı verilenlerde iadeye konu olacak dayanıklı taşınırların proje yürütücüsü tarafından zamanında TÜSEB'e teslim edilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Aziz Sancar Eğitim ve Araştırma Enstitüsü'nün Faaliyette Bulunduğu Taşınmazın Tahsis Durumunun Belirli Olmaması	2020	Yerine Getirilmedi	1 numaralı bulgu olarak 2021 yılı taslak denetim raporuna alınmıştır.
Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü'nün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi	2020	Yerine Getirilmedi	2 numaralı bulgu olarak 2021 yılı taslak denetim raporuna alınmıştır.